EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 30.5.2013
SWD(2013) 188 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par no dalībvalsts teritorijas nelikumīgi izvestu kultūras priekšmetu atgriešanu (pārstrādāta redakcija)

{COM(2013) 311 final}
{SWD(2013) 189 final}

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par no dalībvalsts teritorijas nelikumīgi izvestu kultūras priekšmetu atgriešanu (pārstrādāta redakcija)

1. PROBLĒMAS DEFINĪCIJA

Padomes 1993. gada 15. marta Direktīvas 93/7/EEK par no dalībvalsts teritorijas nelikumīgi izvestu kultūras priekšmetu atgriešanu[1] mērķis ir nodrošināt atsevišķu nacionālo kultūras vērtību atgriešanu, kuras nelikumīgi izvestas no dalībvalsts teritorijas, sākot no 1993. gada 1. janvāra.

Par direktīvas īstenošanu atbildīgās valsts iestādes (turpmāk "centrālās iestādes") šo direktīvu uzskata par nepieciešamu instrumentu, lai aizsargātu valsts kultūras mantojumu. Tomēr šīs iestādes kritizē direktīvas ierobežoto efektivitāti, lai panāktu atsevišķu tādu kultūras priekšmetu atgriešanu, kas klasificēti kā "nacionālās kultūras vērtības ar mākslinieciski, vēsturisku vai arheoloģisku vērtību" saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai administratīvajām procedūrām Līguma par Eiropas Savienības darbību 36. panta izpratnē (turpmāk "nacionālās kultūras vērtības").

Ietekmes analīzē ir konstatēti šīs situācijas trīs galvenie iemesli.

1. Nosacījumi, kas izvirzīti, lai varētu atgūt priekšmetus, kas klasificēti kā nacionālās kultūras vērtības, proti, šiem priekšmetiem jāpieder kādai no direktīvas pielikumā minētajām 15 kategorijām (tostarp arheoloģiskie priekšmeti, zīmējumi, gleznas, gravējumi un arhīvi), tiem jābūt pietiekami seniem (50, 75 vai 100 gadi) un/vai tiem jāpiemīt noteiktai finansiālai vērtībai (EUR 15 000, EUR 30 000, EUR 50 000 vai EUR 150 000).

2. Īsais viena gada termiņš, kas noteikts tiesas procesa ierosināšanai.

3. Valdītāja kompensācijas izmaksas. Direktīvā noteikts, ka tiesa nosaka valdītājam kompensāciju, ja tas, iegādājoties priekšmetu, ir rīkojies ar pienācīgu piesardzību. Piemērojot direktīvu dalībvalstīs, kompensācijas piešķiršana (un/vai kompensācijas apjoms) līdzīgos apstākļos varētu atšķirties. Šis noteikums var radīt neviennozīmīgas situācijas un atsevišķām dalībvalstīm sadārdzināt atgriešanu vai pat padarīt to neiespējamu.

Ņemot vērā grūtības panākt priekšmetu atgriešanu, valstu iestādēm bieži nākas izmantot mehānismus, kas paredzēti starptautiskajās konvencijās – *UNESCO* konvencijā par kultūras īpašuma nelikumīga importa, eksporta vai pārvietošanas aizliegšanu, kas pieņemta

[1] Padomes 1993. gada 15. marta Direktīva 93/7/EEK par no dalībvalsts teritorijas nelikumīgi izvestu kultūras priekšmetu atgriešanu, OV L 74, 27.3.1993., 74. lpp., kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 17. februāra Direktīvu 96/100/EK, OV L 60, 1.3.1997., 59. lpp., un Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 5. jūnija Direktīvu 2001/38/EK, OV L 187, 10.7.2001., 43. lpp.

1970. gadā, un/vai *UNIDROIT* konvencijā par nozagtiem vai nelegāli eksportētiem kultūras objektiem, kas pieņemta 1995. gadā[2].

2. SUBSIDIARITĀTES ANALĪZE

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 114. pants ļauj Savienībai pieņemt pasākumus, lai atvieglotu preču, tostarp kultūras priekšmeti, iekšējā tirgus darbību.

Nosakot noteikumus kultūras priekšmetu atgūšanas jomā, tiek atvieglota šī darbība. Tomēr Savienība nav kompetenta noteikt nacionālās kultūras vērtības vai noteikt kompetentās valstu tiesas, kurās var ierosināt tiesas procesu priekšmeta atgūšanai.

Ņemot vērā to, ka dalībvalstu individuāla rīcība kultūras priekšmetu atgūšanas jomā varētu saskarties ar šķēršļiem atšķirīgo valstu noteikumu dēļ, vienotā tirgus izveide tika papildināta ar Direktīvu 93/7/EEK.

Ņemot vērā kultūras priekšmetu nelikumīgās izvešanas pārrobežu dimensiju, Savienības līmeņa rīcība šajā jomā ir piemērotāka un ļauj panākt to nelikumīgi izvesto priekšmetu atgriešanu, kuri atrodas kādas dalībvalsts teritorijā. Sabiedriskajā apspriešanā lielākā daļa centrālo iestāžu un publiskā sektora pārstāvju izteicās par labu Savienības līmeņa rīcībai, lai uzlabotu atgriešanas sistēmu attiecībā uz priekšmetiem, kas klasificēti kā nacionālās kultūras vērtības. Turpretim vairums iedzīvotāju un privāto uzņēmēju neuzskatīja par vajadzīgu rīkoties Savienības līmenī, lai nodrošinātu par nacionālajām kultūras vērtībām klasificēto kultūras priekšmetu atgriešanu.

3. MĒRĶI

Šīs iniciatīvas vispārīgais mērķis ir sekmēt kultūras priekšmetu aizsardzību iekšējā tirgus ietvaros. Specifiskais mērķis ir ļaut dalībvalstīm atgūt no dalībvalsts teritorijas nelikumīgi izvestus kultūras priekšmetus, kuri klasificēti kā nacionālās kultūras vērtības un kuri izvesti kopš 1993. gada.

Šīs iniciatīvas operatīvie mērķi ir palielināt atgriezto priekšmetu, kas klasificēti kā nacionālās kultūras vērtības, skaitu un samazināt ar atgriešanu saistītās izmaksas.

Šie mērķi atbilst ES Padomes 2011. gada 13. un 14. decembra secinājumiem, kuru rezultātā Padome ieteica Komisijai sniegt atbalstu dalībvalstīm efektīvai kultūras priekšmetu aizsardzībai, palīdzot novērst un apkarot nelikumīgo tirdzniecību un vajadzības gadījumā sekmējot papildu pasākumus.

4. IESPĒJAMIE RISINĀJUMI

Stratēģiskās iespējas ir izstrādātas, pamatojoties uz turpmāk izklāstītajiem pieņēmumiem.

- Kultūras priekšmetu brīva aprite ir pamatprincips, kas noteikts Līgumā (LESD). Līgumā arī noteiktas dalībvalstu tiesības ierobežot šo brīvību, lai aizsargātu kultūras priekšmetus, kas klasificēti kā nacionālās kultūras vērtības.
- To priekšmetu noteikšana, ko aptver nacionālās kultūras vērtības jēdziens, un ar tiem saistītie aizsardzības pasākumi ir katras dalībvalsts prerogatīva.
- Tikai dalībvalstij ir tiesības ierosināt tiesas procesu, lai atgūtu priekšmetu, neatkarīgi no priekšmeta īpašumtiesībām (publiskām vai privātām).

[2] Visas Savienības dalībvalstis vēl nav ratificējušas šīs konvencijas: 1970. gada *UNESCO* konvenciju ir ratificējušas 22 dalībvalstis, savukārt 1995. gada *UNIDROIT* konvenciju – 13 dalībvalstis.

- Direktīva neskar aspektus, kas saistīti ar tā priekšmeta īpašumtiesībām, kuru ir pieprasīts atgriezt, un tādējādi tiek ievērots LESD 345. pants.

Ziņojumā nav analizēti risinājumi, kas neietilpst Savienības kompetencē vai neatbilst Līguma (LESD) noteikumiem.

Papildus **atsauces scenārijam "status quo" (1. risinājums)** tika izskatītas turpmāk minētās iespējas[3].

2. risinājums: tiek sekmēta kopīgu rīku izmantošana starp centrālajām iestādēm.

Komisija ierosina izmantot informātikas rīku, lai uzlabotu administratīvo sadarbību un apspriešanos starp centrālajām iestādēm.

3. risinājums: Direktīvas 93/7/EEK pārskatīšana.

Direktīvu 93/7/EEK, kas grozīta ar Direktīvu 96/100/EK un Direktīvu 2001/38/EK, pārskata, lai i) attiecinātu tās piemērošanas jomu uz visiem priekšmetiem, kurus dalībvalstis klasificējušas kā nacionālās kultūras vērtības, ii) pagarinātu termiņus tiesas procesa ierosināšanai, lai atgūtu priekšmetu, un termiņus, lai pārbaudītu, vai atrastais priekšmets ir kultūras priekšmets, un iii) saskaņotu nosacījumus attiecībā uz kompensāciju valdītājam.

4. risinājums: dalībvalstis tiek aicinātas ratificēt un īstenot *UNESCO* 1970. gada konvenciju par kultūras priekšmetiem.

Komisija īstenotu informatīvu kampaņu ar mērķi palielināt dalībvalstu interesi ratificēt un īstenot *UNESCO* 1970. gada konvenciju[4].

5. IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

Faktiski neviens no iepriekš aprakstītajiem risinājumiem neietekmē jaunu darbavietu izveidi, vidi, konkurētspēju vai Pamattiesību hartu.

Šie risinājumi ietekmē valstu kultūras mantojuma saglabāšanu, jo efektīvu atgriešanas mehānismu esamība ir svarīgs priekšnoteikums kultūras mantojuma saglabāšanai.

1., 2. un 3. risinājums arī ietekmē iekšējā tirgus pareizu darbību, palīdzot saskaņot kultūras priekšmetu brīvu apriti ar nacionālo kultūras vērtību aizsargāšanu. 3. risinājums varētu ietekmēt atsevišķus mākslas tirgus dalībniekus, piemēram, antikvārus vai izsoļu namus, kuri vairumā gadījumu ir mazie un vidējie uzņēmumi.

Risinājumu analīze ir vairāk vērsta uz kvalitātes aspektiem.

5.1. 1. risinājums: atsauces scenārijs "status quo"

Izvēloties šo risinājumu, netiktu ņemti vērā centrālo iestāžu lūgumi padarīt direktīvu par efektīvāku instrumentu, ļaujot atgūt visus kultūras priekšmetus, kas ir klasificēti kā nacionālās kultūras vērtības.

---

[3] Citas iespējas, piemēram, i) Savienība ratificē *UNESCO* 1970. gada konvenciju un *UNIDROIT* 1995. gada konvenciju, ii) Savienības stratēģijas izstrāde ar mērķi panākt, ka visas dalībvalstis ratificē *UNIDROIT* konvenciju, iii) Direktīvas 93/7/EEK aizstāšana ar regulu, iv) Direktīvas 93/7/EEK atcelšana, tika atmestas dažādo risinājumu izskatīšanas pašā sākumā, pamatojoties uz to, ka šīs iespējas nevar īstenot.

[4] *UNESCO* mājaslapā pieejama detalizēta informācija par *UNESCO* 1970. gada konvencijas īstenošanu 22 dalībvalstīs un pasākumiem, kas veikti cīņai pret nelikumīgo tirdzniecību. http://www.unesco.org/new/fr/culture/themes/movable-heritage-and-museums/illicit-traffic-of-cultural-property/1970-convention/examination-of-national-reports/#c280797.

Sabiedriskajā apspriešanā saņemtās atbildes rāda, ka 61,02 % respondentu no privātā sektora uzskata, ka direktīva pienācīgi atbilst dalībvalstu vajadzībām attiecībā uz nacionālo kultūras vērtību atgriešanu. Turpretim publiskajā sektorā tā domā tikai 20,83 % respondentu.

Komisijai nav vispārīgas informācijas par darbības izmaksām, kas saistītas ar direktīvas piemērošanu. Tiek lēsts, ka administratīvais slogs saistībā ar ziņojuma izstrādi par direktīvas piemērošanu ik pēc trim gadiem ir 55 000 euro, proti – aptuveni 18 000 euro gadā[5].

5.2. 2. risinājums: tiek sekmēta kopīgu rīku izmantošana starp centrālajām iestādēm

Veicot direktīvas novērtējumu, centrālās iestādes ir konstatējušas situācijas pakāpenisku uzlabošanos, tomēr šīs iestādes norāda, ka to saziņa nav pietiekami strukturēta, jo īpaši tādēļ, ka nepastāv kopīga apspriešanās sistēma, kā arī valodu barjeras dēļ.

Izvēloties šo risinājumu, plānots izmantot Iekšējā tirgus informācijas sistēmu (turpmāk "IMI"), lai atvieglotu administratīvo sadarbību un informācijas apmaiņu starp centrālajām iestādēm. Šis Komisijas izstrādātais rīks ir pieejams, izmantojot internetu, un tā izmantošanai nav nepieciešams instalēt programmatūru. Tā ir droša daudzvalodu lietojumprogramma, kas ļauj ātri apmainīties ar informāciju starp kompetentajām iestādēm. Tā ietver elektronisko paziņojumu sistēmu, standarta veidlapas visās valodās, sarakstus ar tulkotiem jautājumiem/atbildēm, sistēmā iekļautu automātiskās tulkošanas rīku, kā arī iesniegto pieprasījumu uzraudzības mehānismu.

IMI izmantošanai būtu nepieciešams izstrādāt īpašu moduli, kas būtu piemērots direktīvā noteikto uzdevumu veikšanai.

Šāds rīks atvieglotu direktīvas piemērošanu un pozitīvi ietekmētu atgriezto priekšmetu skaitu, jo īpaši, pēc savstarpējas vienošanās.

Sabiedriskajā apspriešanā trešdaļa publiskā sektora pārstāvju izteicās, ka uzlabota administratīvā sadarbība un apspriešanās ir labākais risinājums, lai atvieglotu nacionālo kultūras vērtību atgriešanu. Turpretim 61,02 % privātā sektora pārstāvju pauda viedokli, ka nav vajadzības mainīt pašreizējo situāciju un ka nav nepieciešama pastiprināta sadarbība, lai atgrieztu nacionālās kultūras vērtības.

Izmaksas saistībā ar īpašā moduļa izstrādi un *IMI* sistēmas izmantošanu un uzturēšanu tiktu segtas no Savienības budžeta. Komisija arī uzņemas organizēt apmācības kursus, kas nepieciešami moduļa darbības uzsākšanai un tā pareizai darbībai ilgstošā periodā.

Ar *IMI* darbībām saistītās izmaksas, tostarp cilvēkresursi (faktiski *IMI* lietotājiem valsts līmenī vajadzētu būt tiem pašiem, kuri jau strādā ar šo lietu), dažādu lietotāju apmācības pasākumi, attīstīšana un tehniskā palīdzība, kā arī sistēmas administrēšana valsts līmenī, būtu jāuzņemas dalībvalstīm. Pateicoties IMI sistēmai, administratīvo slogu saistībā ar pienākumu ik pēc trim gadiem sniegt valsts ziņojumu par direktīvas piemērošanu varētu samazināt līdz 27 500 euro reizi trijos gados, proti, ikgadējais administratīvais slogs būtu 9000 euro.

5.3. 3. risinājums: Direktīvas 93/7/EEK pārskatīšana

Izvēloties šo risinājumu, mērķis būtu pārskatīt pašreizējos noteikumus, vienlaicīgi izmantojot iespēju konsolidēt Direktīvu 93/7/EEK, kura ir grozīta ar Direktīvu 96/100/EK un Direktīvu 2001/38/EK.

Šis risinājums faktiski varētu novērst galvenos traucēkļus direktīvas ierobežotajai efektivitātei nacionālo kultūras vērtību atgriešanā. Tas atbilstu centrālo iestāžu atkārtotajiem

[5] http://adminburden.sg.cec.eu.int/calculator.aspx.

pieprasījumiem un būtu saskaņā ar ES Padomes ieteikumiem, ko tā 2011. gada decembrī sniedza Komisijai, aicinot to sekmēt papildu pasākumus, lai efektīvi aizsargātu kultūras priekšmetus.

No sabiedriskās apspriešanas izriet, ka lielākā daļa publiskā sektora respondentu uzskata, ka, lai nodrošinātu efektīvu nacionālo kultūras vērtību atgriešanu, ir jāpārskata direktīva; šis pasākums jāveic kā atsevišķa iniciatīva vai arī pārskatīšana jākombinē ar citiem risinājumiem, piemēram, uzlabotu administratīvo sadarbību. Turpretim privātajā sektorā tikai 22,03 % respondentu atbalsta direktīvas pārskatīšanu.

5.3.1. Direktīvas darbības jomas paplašināšana

Attiecinot direktīvas piemērošanas jomu uz visiem kultūras priekšmetiem, kas klasificēti kā nacionālās kultūras vērtības, neizmantojot vispārējas kategorijas, finansiālas un/vai senuma robežvērtības, vajadzētu panākt ļoti pozitīvu ietekmi uz dalībvalstu kultūras mantojuma aizsardzību. Šādi grozījumi ļautu dalībvalstīm pieprasīt atgriezt visus kultūras priekšmetus, kuri klasificēti kā nacionālās kultūras vērtības un kuri nelikumīgi izvesti no dalībvalsts teritorijas kopš 1993. gada.

Bažām par to, ka robežvērtību un/vai kategoriju svītrošana ietekmēs atgriešanas pieprasījumu skaitu, nevajadzētu būt par iemeslu, lai iebilstu pret šo grozījumu, jo viens no šīs iniciatīvas mērķiem ir palielināt atgriezto priekšmetu skaitu.

Centrālās iestādes pārsvarā atbalsta nepieciešamību paplašināt direktīvas piemērošanas jomu. Ideja par finansiālo robežvērtību samazināšanu tiek plaši atbalstīta, savukārt idejām par senuma robežvērtības pārskatīšanu, kategoriju pievienošanu un pielikuma svītrošanu ir daudz mazāka piekrišana. Sabiedriskajā apspriešanā[6] publiskā sektora pārstāvji pauda šādu viedokli: i) 25 % atbalsta finansiālo robežvērtību samazināšanu, ii) 50 % atbalsta senuma robežvērtību svītrošanu un iii) 25 % atbalsta pielikuma svītrošanu.

5.3.2. Pagarināt termiņu tiesas procesa ierosināšanai, lai atgūtu priekšmetu, un priekšmeta pārbaudīšanai

Pagarinot šos termiņus, tiktu ievērota pārrobežu attiecību sarežģītība, tajā pašā laikā neatstājot novārtā pieprasītājas dalībvalsts pienākumu ievērot piesardzību. Šie grozījumi ļautu pieprasītājai dalībvalstij rīkoties optimālos apstākļos, un tādējādi tai būtu vairāk iespēju panākt attiecīgā priekšmeta atgriešanu.

Tādējādi šie grozījumi pozitīvi ietekmētu sekmīgi ierosināto tiesas procesu skaitu, lai atgūtu priekšmetu. Turklāt labvēlīgāki nosacījumi tiesas procesa ierosināšanai, lai atgūtu priekšmetu, varētu atturēt priekšmeta valdītāju, kas savukārt varētu nozīmēt lielāku skaitu atgriešanu pēc savstarpējas vienošanās.

Vairums centrālo iestāžu, kā arī 80 % aptaujāto publiskā sektora pārstāvju sabiedriskajā apspriešanā atbalstīja šo termiņu pagarināšanu.

5.3.3. Tuvināt nosacījumus par kompensāciju

Lai izvairītos no kompensāciju piešķiršanas atsevišķiem negodīgiem valdītājiem vai valdītājiem, kuri nerīkojas ar vajadzīgo piesardzību, direktīva ir jāgroza, lai sniegtu kopīgus kritērijus attiecībā uz valdītāja "pienācīgas piesardzības" interpretāciju un precizētu valdītāja pienākumu pierādīt, ka tas, iegādājoties priekšmetu, ir rīkojies ar pienācīgu piesardzību.

Kopīgi kritēriji atvieglotu apstākļu novērtēšanu, ko veic valstu tiesas. Turklāt noteiktais pierādījuma pienākums liks tirgus dalībniekiem vienmēr veikt piemērotas pārbaudes par

[6] http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/internal-market-for-products/cultural-goods/results_public_consultation_cultural_goods_en.htm .

priekšmeta izcelsmi tā iegādes laikā, un tas atturēs no tirdzniecības ar priekšmetiem, kuru izcelsme nav skaidra.

Šie grozījumi varētu ļoti pozitīvi ietekmēt atgriešanu skaitu un cīņu pret kultūras priekšmetu nelikumīgu tirdzniecību, jo īpaši tajās valstīs, kuras visvairāk cieš no nelikumīgās tirdzniecības sekām.

Vairums centrālo iestāžu uzskata par nepieciešamu tuvināt kritērijus attiecībā uz valdītāja pienācīgas piesardzības jēdzienu; bet tikai nedaudzas no šīm iestādēm vēlas, lai direktīvā būtu noteikts valdītāja pienākums pierādīt šo pienācīgo piesardzību. Sabiedriskās apspriešanas laikā 40 % publiskā sektora respondentu, kuri atbalstīja direktīvas pārskatīšanu, izteicās arī par labu kopīgu kritēriju noteikšanai attiecībā uz pienācīgu piesardzību. Bet netika uzskatīts par vajadzīgu direktīvā noteikt, kam ir pienākums pierādīt pienācīgu piesardzību.

Šā risinājuma īstenošanas izmaksas pamatā būtu izmaksas, kas saistītas ar jaunās direktīvas transponēšanu valstu tiesību aktos.

Administratīvais slogs saistībā ar ziņojuma sniegšanu par direktīvas piemērošanu tiktu samazināts līdz 11 000 euro gadā, jo ziņojuma sniegšanas periods tiktu pagarināts līdz pieciem gadiem.

5.4. 4. risinājums: dalībvalstis tiek aicinātas ratificēt un īstenot *UNESCO* 1970. gada konvenciju par kultūras priekšmetiem

Izvēloties šo risinājumu, Komisija īstenotu ieinteresēšanas un informatīvu kampaņu, kas vērstos pie dalībvalstīm, kuras vēl nav parakstījušas un/vai integrējušas konvenciju savos tiesību aktos.

Īstenojot konvenciju visās dalībvalstīs, ar direktīvu izveidotajai sistēmai tiktu pievienots papildu tiesiskās aizsardzības mehānisms, tādējādi garantējot plašāku atgriežamo kultūras priekšmetu definīciju, vairāk laika, lai pieprasītu atgriešanu, un pastiprinātu sadarbību starp valstu iestādēm.

Šis risinājums pozitīvi ietekmētu nelikumīgās tirdzniecības novēršanu un apkarošanu, jo konvencijā ir paredzēti mehānismi šim nolūkam, tostarp jo īpaši specifisku valstu dienestu izveide un mākslas tirgotāju pienākums turēt uzskaiti par mākslas priekšmetu izcelsmi. Tomēr ir grūti paredzēt, kad šī ratifikācija un/vai valstu tiesību aktu pieņemšana konvencijas integrēšanai varētu notikt.

Šis risinājums neatrisinātu visas ar kultūras priekšmetu, kuri klasificēti kā nacionālās kultūras vērtības, atgriešanu saistītās problēmas, jo konvencija ļauj tās dalībvalstīm atgūt nelikumīgi eksportētos kultūras priekšmetus tikai tad, ja tas ir saskaņā ar tās valsts tiesībām, kurā priekšmets atrodas. Attiecībā uz kompensāciju valdītājam tā paredz, ka pieprasītāja valsts maksā kompensāciju personai, kura ir labticīgais pircējs vai kura ir šā priekšmeta likumīgais īpašnieks. Sabiedriskajā apspriešanā 16 % publiskā sektora respondentu un 27 % privātā sektora respondentu izteicās par labu šim risinājumam, lai palielinātu atgriezto nacionālo kultūras vērtību skaitu.

Saskaņā ar pieejamo informāciju ieinteresēšanas un informācijas kampaņas minimālās izmaksas visās dalībvalstīs būtu 500 000 līdz 1 miljons euro.

Pienākums izstrādāt ziņojumu par direktīvas piemērošanu nozīmētu, ka ar šo risinājumu saistītais administratīvais slogs būtu tāds pats kā atsauces scenārijā.

6. RISINĀJUMU SALĪDZINĀJUMS

Turpmāk iekļautajā salīdzinošajā tabulā īsumā izklāstīta dažādo iespēju kvalitatīvā ietekme:

Risinājumu salīdzinājums tabulas veidā

	1. risinājums *Status quo*	**2. risinājums** Sekmēt kopīga rīka izmantošanu starp centrālajām iestādēm	**3. risinājums** Direktīvas 93/7/EEK pārskatīšana	**4. risinājums** Aicināt dalībvalstis ratificēt un īstenot *UNESCO* konvenciju
Palielināt atgriezto priekšmetu skaitu	0	+	++	+
Samazināt ar atgriešanu saistītās izmaksas	0	+	++	0
Efektivitāte	0	+	++	+
Lietderība	0	+	++	-
Saskanība ar citām ES politikas jomām	0	+	++	+

NB! Vērtējums: ļoti pozitīvs (++), pozitīvs (+), neitrāls (0), negatīvs (-).

- 1. risinājums, kas atbilst pašreizējai juridiskajai situācijai, būtu noraidāms. Faktiski Direktīvas 93/7/EEK novērtējums liecina par tās ierobežoto efektivitāti to kultūras priekšmetu atgūšanā, kuri klasificēti kā nacionālās kultūras vērtības.
- 2. risinājums būtu efektīvs, lai atgūtu vairāk priekšmetu, jo īpaši pēc savstarpējas vienošanās, labāk īstenojot direktīvu.

Šis risinājums būtu efektīvs arī tāpēc, ka lielāko daļu izmaksu, kas saistītas ar iekšējā tirgus informācijas sistēmu, segtu no Savienības budžeta. Šis risinājums saskanētu ar stratēģiju iekšējā tirgus pārvaldības uzlabošanai, pastiprinot administratīvo sadarbību, un arī ar ES Padomes 2011. gada 13. un 14. decembra ieteikumu pieņemt pasākumus, lai atbalstītu dalībvalstu rīcību to kultūras mantojuma aizsardzības labā.

Šis risinājums palīdzētu samazināt administratīvo slogu par 50 %, jo tiktu vienkāršota to datu savākšana, kuri nepieciešami ziņojumu izstrādāšanai par direktīvas piemērošanu; ikgadējais samazinājums būtu aptuveni 9000 euro salīdzinājumā ar 18 000 euro atsauces scenārija gadījumā.

- 3. risinājums šķiet visefektīvākais, lai palielinātu atgriezto priekšmetu skaitu un samazinātu ar atgriešanu saistītās izmaksas.

Direktīva tiktu grozīta, lai paplašinātu tās darbības jomu, attiecinot to uz visiem priekšmetiem, kas klasificēti par nacionālajām kultūras vērtībām, kā rezultātā tiktu svītrots nosacījums par priekšmeta piederību vienai no pielikumā minētajām kategorijām, publiskajām kolekcijām vai baznīcas institūciju inventāriem. Turklāt pieprasītāja dalībvalsts varēs pieprasīt atgriešanu ar izdevīgākiem nosacījumiem, un tai būs jāmaksā kompensācija tikai tiem valdītājiem, kuri pierādīs, ka, iegādājoties priekšmetu, ir rīkojušies ar pienācīgo piesardzību. Tādējādi šis risinājums īpaši pozitīvi ietekmēs dalībvalstis, kuru kultūras mantojumu visvairāk skar nelikumīgā tirdzniecība.

Šis risinājums atbilst ES Padomes 2011. gada decembra ieteikumiem un ir saskaņā ar secinājumiem, kas gūti, novērtējot direktīvu.

Pārskatīšana piedāvā iespēju vienkāršot Savienības tiesību aktus šajā jomā, izmantojot Direktīvas 93/7/EEK, kas grozīta ar Direktīvu 96/100/EK un Direktīvu 2001/38/EK, pārstrādāšanu.

Šā risinājuma izvēle faktiski radītu izmaksas, kas saistītas ar jaunās direktīvas transponēšanu, kas to savukārt padarītu par ļoti efektīvu attiecībā pret izvirzītajiem mērķiem.

Direktīvas piemērošanas ziņojumu sniegšanas perioda pagarināšana līdz pieciem gadiem samazinātu administratīvo slogu par aptuveni 7000 euro gadā, proti, starpība starp 18 000 un 11 000 euro.

- 4. risinājums būtu efektīvs, lai atgūtu vairāk priekšmetu, bet tam būtu neitrāla ietekme uz atgriešanas izmaksām.

Šis risinājums ir saskaņā ar ES Padomes 2011. gada decembra ieteikumiem dalībvalstīm apsvērt konvencijas ratifikāciju un aktīvāk sadarboties ar *UNESCO*, lai novērstu kultūras priekšmetu nelikumīgu tirdzniecību.

Lēstās izmaksas kampaņas īstenošanai šķiet pārāk lielas salīdzinājumā ar nedrošību par mērķu sasniegšanu. Faktiski tas, vai dalībvalstis ratificē un/vai īsteno konvenciju, ir atkarīgs no pašu dalībvalstu vēlēšanās. Turklāt šim risinājumam būtu neitrāla ietekme uz izmaksu samazināšanu, jo īpaši attiecībā uz kompensāciju valdītājam un administratīvo slogu.

Ņemot vērā salīdzinošo analīzi še iepriekš, tiek ierosināts izvēlēties pieeju, kurā kombinēti divi stratēģiskie risinājumi, kuriem ir vispozitīvākā ietekme uz atgriezto priekšmetu skaitu un ar to atgriešanu saistīto izmaksu samazināšanu.

- 3. risinājums. Direktīvu 93/7/EK pārskata, lai attiecinātu tās piemērošanas jomu uz visiem kultūras priekšmetiem, kuri klasificēti kā nacionālās kultūras vērtības, lai pagarinātu termiņus tiesas procesa ierosināšanai priekšmeta atgūšanas nolūkā un kultūras priekšmeta pārbaudīšanai, un lai saskaņotu nosacījumus attiecībā uz kompensāciju valdītājam.
- 2. risinājums. Sekmēt Iekšējā tirgus informācijas sistēmas izmantošanu starp centrālajām iestādēm, lai atvieglotu administratīvo sadarbību un apspriešanos direktīvas īstenošanā.

Šāda izvēle atbilstu ES Padomes 2011. gada decembra aicinājumam vajadzības gadījumā pieņemt papildu pasākumus, kā arī atbilstu centrālo iestāžu prasībām. Turklāt sabiedriskajā apspriešanā trešdaļa iestāžu un publisko organizāciju pārstāvju norādīja, ka dod priekšroku kombinētai pieejai.

Kombinēta pieeja ļautu papildus samazināt administratīvo slogu saistībā ar ziņojuma izstrādi par direktīvas piemērošanu līdz 5500 euro gadā, salīdzinājumā ar ikgadējo administratīvo slogu 18 000 euro gadā atsauces scenārija gadījumā.

7. UZRAUDZĪBA UN VĒRTĒŠANA

Vēlamo pieeju (2. un 3. risinājuma kombinācija) īstenos ar priekšlikumu pārstrādāt Direktīvu 93/7/EEK, kura būs jāpieņem Eiropas Parlamentam un Padomei ar parasto likumdošanas procedūru.

Organizējot jaunās direktīvas uzraudzības un vērtēšanas sistēmu, Komisija vispirms pārbaudīs valstu transponēšanas pasākumu atbilstību. Papildus šai pārbaudei pēc pirmajiem pieciem

piemērošanas gadiem tiks sniegts jaunās direktīvas piemērošanas novērtējuma ziņojums. Komisija šo ziņojumu izstrādās, pamatojoties uz dalībvalstu piemērošanas ziņojumiem, ko tās sniegs ik pēc pieciem gadiem, un nosūtīs to Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai.

Pārskatītās direktīvas efektivitāti novērtēs, pamatojoties uz virkni rādītāju, kuru starpā būs, piemēram, valstu tiesās iesniegto atgriešanas pieprasījumu skaits, ar tiesas lēmumu norīkoto atgriešanu skaits, atgriešanu skaits pēc savstarpējas vienošanās vai centrālo iestāžu administratīvās sadarbības pieprasījumu uzraudzība.